

Vzdelanie jako verejný statok, postavenie a význam vzdelania vo VS

25. októbra 2004

Druhy statkov

Inštitucionálne hľadisko

- čisté trhové
- čisté netrhové
- zmiešané (polotrhové)

Ekonomické hľadisko

- čisté súkromné
- čisté kolektívne
- zmiešané kolektívne statky

Základné atribúty vzdelávania

- účinnosť vzdelávania- optimálne množstvo vzdelania, ktoré bude maximalizovať čistý spoločenský účinok
- spravodlivosť pri poskytovaní vzdelávania- vyplýva z ľudských práv, rovnosť príležitostí, zakotvené v Ústave ČR

Minimálne množstvo vzdelania

- zabezpečený prístup každého občana k minimálnemu množstvu vzdelania- povinná školská dochádzka
- považuje sa za spoločenskú potrebu
- verejný statok

Vzdelanie ako verejný statok

Hľadisko	Kritériálna otázka	Odpoveď (realita)	Súvislosti
Inštitucionálne	Ako je poskytované?	Netrhovo (rezort školstva)	Zlyhanie trhu
Ekonomické	Ako je spotrebovávaný?	občanmi, verejnosťou	Verejný statok
Dostupnosť úžitku	Komu je dostupný?	Celej verejnosti	verejný statok (nerivalitný)
Ponuka	Ako sa rozhoduje o jeho produkcii?	Politickým hlasovaním	Verejná voľba
Formy financovania	Ako je financované?	štátny rozpočet	obmedzenosť zdrojov vs. nároky

Čistý trh vo vzdelávaní nie je možný z dôvodov:

- nedokonalosti kapitálového trhu
- neúplných informácií
- existencie externalít
- možnosti vzniku monopolu

Stanovenie efektívnej ponuky vzdelávania

- Ponuka vzdelávania je efektívna vtedy, keď súčet hraničných mier substitúcie všetkých spotrebiteľov sa rovná ich hraničnej miere transformácie,
teda

$$HMS = HMT$$

Prínosy vzdelania (úžitky)

- skúmame v dvoch vzťahoch:
 1. vzťah hraničného (mezného) úžitku jednotlivca k hraničným nákladom na jeho vzdelanie
 2. vzťah hraničného (mezného) úžitku spoločnosti k hraničným spoločenským nákladom na vzdelanie

Alokácia zdrojov pre rozvoj vzdelania

- investovať do každého vzdelávajúceho sa jedinca rovnakú sumu- rovnosť vstupov na vzdelanie
- investovať viac prostriedkov do nadaných a talentovaných žiakov a študentov
- investovať do vyrovnávajúceho vzdelávania (podporovať menej nadaných žiakov)